

Okupācijas muzeja gariņš stāsta

5. BITES OKUPĀCIJAS MUZEJĀ

[FOTOGRAFĪJAS: BIŠU STROPS pie stāsta PIESPRAUDĪTE PIE SLUDINĀJUMA]

Bites, jūs jautāsīt? Jā, arī es nevarēju ticēt. Bet vienu dienu Latvijas Okupācijas muzeja pagaidu mājvietas vestibilā ieradās bišu strops ar visām bitēm! Viņas gan nelidoja apkārt, jo ir cieši piestiprinātas pie stropa. Bet bites gan. Bišu gari bronzā.

Par bitēm savs stāsts. Ne par medu, bet par latviešu leģionāriem un viņu likteni. Man it bieži gadās ar viņu gariem satikties muzeja krātuvēs, kur guļ viņu atmiņu stāsti un piemiņas lietas. Savā ziņā viņu gariem ar latviešu strēlnieku gariem vecajā Muzeja ēkā daudz kā kopīga, un man liekas, ka viņi arī palaikam tiekas un stāsta cits citam garus garu stāstus par karošanu svešās zemēs un armijās. Bet kāds tam sakars ar bitēm?

Kad 1945. gadā karš Eiropā gāja uz beigām, liels skaits latviešu leģionāru nonāca Zedelgemā. Nelegāli iesaukti Vācijas armijā un Vācijas austrumos karojuši pret sarkanajiem, viņi pēdējās dienās "paņēma vāgu" un devās uz rietumiem, jo ticēja, ka angļi un amerikāņi sapratīs, ka viņi bija cīnījušies tikai pret Latvijas ienaidniekiem. Nesaprata, un teju 12 000 no viņiem nonāca kara gūstekņu nometnē Zedelgemā, kas ir pilsētiņa Flandrijas provincē Beļģijā. Latvieši gan to toreiz sauca pa vācu izrunai "Cēdelgēma."

Gūstekņu nometnē aiz dzeloņstieplēm viņi cīnījās ar badu, slimībām, pazemojumiem, bet centās uzturēt možu garu un dzīvu ticību savai un Latvijas brīvībai. 18. novembrī viņi uzcēla Brīvības pieminekļa modeli un svinēja Latvijas neatkarības 27. gadadienu. Viņi nodibināja Daugavas Vanagu organizāciju. Viņus atbrīvoja 1946. gada maijā.

Muzeja ļaudis ieradās Zedelgemā 2014. jūnijā, filmēja, kas bija vēl palicis no leģionāru pēdām un sagatavoja filmu par Zedelgemu. Viņi sadraudzējās ar Zedelgemas vēsturniekiem, kuŗi arī interesējās par leģionāriem un viņu likteni nometnē. Un zedelgemieši nolēma laukumu jaunā pilsētas daļā nosaukt par Brīvības laukumu, *Brivibaplein*. Bet kāpēc tā? Nolēma arī, ka tas pienācīgi jāizskaidro un jāveido Pieminekļis brīvībai. Latviešu leģionāru un Latvijas brīvībai,

Viņi nolēma veidot pieminekli kopā ar Mūzeju. Izsludināja konkursu, un izvēlējās uzvarētāju. Tas bija latviešu tēlnieks Kristaps Gulbis. Viņa doma: strops ir nācija, bites ir tās pilsoņi. Viņi ir strādīgi un mīl mieru, kamēr viņus kāds neapdraud. Un neliela bišu saime ir apmēram tik liela kā leģionāru skaits nometnē.

Tagad top bronzā atliets bišu strops. Kad to ar visām bitēm atklās septembrī, es būšu stropā un dūkšu līdz ar bitēm kā tāds dzīvais bišu un leģionāru gariņš. Bet kad vecās nometnes nometnē atklās Mūzeju, es to godu atdošu gariņam, kas mājos tajā.

Ziedotāji, kuŗi Brīvības piemineklim Zedelgemā ziedos viamaz 100 EUR vai ekvivalentu citā valūtā saņems bronzā atlietu Zedelgemas bites piespraudīti.

ASV. Čeki rakstāmi OMFA (norādot – Zedelgemas piemineklim) un sūtāmi Ilze Resnis, 10930 Nollwood Drive, Chardon, OH 44024. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm. Ziedojo ar kredītkarti, lietojiet OMFA “PayPal” adresi paypal@omfa-usa.org E-pasts saziņai ilze48@yahoo.com

Kanāda. Čeki rakstāmi LRDF (*Latvian Relief and Development Fund*) ar atzīmi "Okupācijas mūzejam" (norādot – Zedelgemas piemineklim) un sūtāmi: Dagnija Staško, 16 Elterwater Ave, Nepean, ON K2H5J2. Ziedotāji saņem kvītis nodokļu atlaidēm. E-pasts saziņai dagnijast@gmail.com

Austrālija. Čeki sūtāmi mūzeja pārstāvei: Ināra Graudiņa, 141 Darley Road, Randwick, NSW 2031. Klāt var pievienot vēstuli ar norādi “Zedelgemas piemineklim” E-pasts saziņai graudinsiv@bigpond.com

Lielbritānija. Čeki rakstāmi un ar norādi "Zedelgemas piemenklim" sūtāmi mūzeja pārstāvei: Inese A. Smith, 36 Fairmount Drive, Loughborough, LE11 3JR; vai ar to pašu norādi "Latvian Educational Foundation", Catthorpe Manor, Catthorpe, Leicestershire LE17 6DF. E-pasts saziņai inese.auzinasmita@gmail.com

Ar ziedojumu nodrošināts publicitātes projekts